

höyhentäen ja maalaten sellaisia, joilla ei ole varaa ostaa vapauslainbondeja, tai joiden luulevat tai arvelevat olevan haluttomia niitä ostamaan. Kolme suomalaista on tervattu ja "itsepintaisimpi" on uhattu tappa. Saman löylyn ovat saaneet monet saksalaiset, kreikkalaiset, puolalaiset ja neekerit; toisia heistä on hakattu hyvinkin pahasti. Eräs roskaajoukon räkkäämää puolalainen, seltsimän lapsen isä, vietiin sairaalaan puolikuoleena. Suomalainen, Jani Aaltonen, hakattiin hyvin pahoin, toiset kaksi pääsivät sillä, että heidät tervattiin kantapäistä päälläkään asti. Aaltonen tervattessaan he olivat sadatelleet, että nyt sille s-nan sosialistille pitäisi panna punanen lippu ojalalle. Kun olivat häntä räkkääneet mielestään tarpeeksi, olivat he viskanneet hänet maahan ja potkineet vielä lähtiessään uusia uhreja katselamaan. Erään toisen puolalaisen miehen he olivat myöskin tervanneet ja höyhentäneet oikein paksusti, kuljettaneet pitkin myllyä ja hurranneet kuten ainakin riemukkuudessa, ja olivat lopuksi vieneet näksten puolelle, heillekin näyttääkseen ihanaa työtönsä. "Tuo on raukkaamista, törkeää," olivat naiset tuumanneet, vaan kovaäänistä ja julkista vastalausetta eivät yrittäneetkään antaa roskaajoukolle. Erään neekerin he olivat hirttäneet lankamyllyssä. — Kaikki nämä räkkäykset johtuvat siitä, että miehet olivat sanoneet, ei voivansa ostaa vapauslainbondeja.

Osaon kokouksessa huhtik. 28 p. täytyi valita uudet virkailijat poisuuttaneiden tilalle. Johtokuntaan valittiin John Miettinen, John Sikala, Heikki Hirvonen ja Adi Karvonen; varajäseneksi mrs. Mandi Orjatsalo. Huvitoukkuntaan valittiin Mrs. Aaltonen ja Heikki Mutamäki. Taloudenhoitajaksi valittiin Peter Orjatsalo ja Mrs. Anni Kauppija. Järjestysmieheksi valittiin John Sikala ja John Miettinen. Organiseeraajaksi valittiin Yrjö Kauppija. Pöytäkirjuriksi Jack Kortes. Raivaajan uutisten kirjottajaksi Mrs. Mandi Orjatsalo, asiamieheksi Raivaajalle John Miettinen. Työmiehen kirjeenvaihtajaksi Mrs. Anni Kauppija. Englanninkielisiä lentolehtisiä ei otettu laettavaksi syystä, että niiden jakajat joutuvat marttyyreiksi työmaalla, kuten edellämäinintä toverikin ovat joutuneet. Chicagon p. p. s. s. osaston puolesta keräyslistat toiv. Maunuksele otettiin huomioon. Kerääjäksi valittiin Adi Karvonen. Suomen lähähätästen hyväksi lähetettyä keräyslistaa ei otettu huomioon syystä, että fuuri hiljattain samaan tarkotukseen on kerätty \$55.00.

huolimatta on järjestysmiehenkin hyvin voimakas työläisten keskuudessa. Palkat eivät suinkaan ole niin korkeat etteivät kuka hyvänsä myönnä niihin tarvittavan ylennyistä. Harjoittelijanailet saavat pitkän aikaa ainoastaan \$30.00 kuukaudelta ja korkein palkka mitä siltä työstä maksetaan naisille on \$60.00 kuukaudelta. Vanhoja kymmenvuotia palvelleita työläisiä on erotettu. Yhtiö koettaa murtaa työläisten alustaa olevaa unioia. Seattlen telegrafistit hävisivät lakkonsa kymmenen vuotta sitten, eikä heillä ole siltä enää ollut unioita. Sun nuntaina huhtik. 28 p. oli länsirannikon suurissa kaupungeissa, Seattlessa, Portlandissa ja San Franciscossa telegrafistien kokouksia, joissa puhuttiin unioin perustamisesta, vaan toisissa kaupungeissa ei ole ketään työläistä kokoukseen menon ja unioin yhtymisen takia erotettu kuten Seattlessa. — Seattle Union Record kertoo telegrafistityttöjen olevan hyvällä tuulella ja uskovan yhtiön olevan pakotettu myöntämään ottamaan palvelukseensa unioin jäseniä.

Näköpalkat ajavat opettajattaria sotarveteollisuuden palvelukseen New Yorkissa. Kouluneuvoston täytyi ryhtyä opettajattarien palkan ylennyspuuhin, välittyykseen ensi talvena mahdollisesta opettajapalasta. Ylin palkka minkä opettajattaret ovat saaneet on \$1,500 vuodelta. Opettajattarien palkkoja on ylennetty \$200 vuodessa keskimäärin, eli korkein opettajattaren palkka on nyt \$1,520 vuodessa.

Osastolla on ohjelmaillatma toukok. 11 p. Tulkaapa silloin kurkistamaan mitä kaikkea siellä on. M. m. siellä esitetään silloin kappale "Kauhis myllytyttö". No, näkemän siis. Kehvimen tervehdys kaikille Toverittaren lukijoille.

Tov., Mrs. Anni Kauppija.

BUTTE, MONT.

Kesää ei meinaa tulla varttomallaakaan. Nämä ympäristöt yli etelä-Montanan ovat olleet 6 tuumaa pakuisen lumi-peitteen alla viime viikot, ja muutenkin on ollut tavallista kylmempi kevät.

Mykkä, 34-vuotias A. Martin löydettiin kuolleen makuuhuoneestaan 26 p. huhtik. Akinäinen kuolema johtui liiallisen morphiinin käyttämisestä.

Stephen Zook, 24-vuotias venäläinen, sai surmansa Colorado kaivannossa 25 p:nä huhtik. Työtoverinsa, jotka olivat jonkun matkan päässä Zookin työpaikasta, kuulivat kivi-ryötköön alle joutuneen toverinsa ruokkivat avunhuudot ja riensivät heti tapaturmapaikalle, vaan nuoren raatajan sydän oli lakannut toimintansa, henkilö oli paennut ennenkuin toverien apu kerkesi. Semmonen on palkkaorjain ja raatajan loppu. — Ensimmäinen saa vuosia tehdä kovaa työtä huono-ilmaisissa ja muuten hengen-vaarallisissa paikoissa nälkälakalla ja sitten musertua kuoliaksi kivi-ryötköiden alle, kun on vielä nuori ja elämänsihalainen.

Älä syö lihaa, sinua, papuja juustoa j. m. s., osta niitä tai näitä papereita ja syö perunoita. Syö niin että silmäs pullottavat vartittuumaan korkealla päässä! Ja loppujen lopuksi muutut itsekin perunaksi. Johan se muuan new-yorkilainen suurmiehessä esitti puheessaan että mikä voisi salkottaa sahalajuhjoja kovantyöntekijöiden leipäineisin; ihmiset, jotka raataavat kovaa työtä pitkin päivää, voivat ruokamyllynä lävitse myllyttää vähän ja vaikkapa nyt puoleksikin sahalajuhjoja leipänsä seassa — noin vain herkkujen jatkoina. Olisi mukoma heti sanonut, että neleskelkötin kuusen käppä, niin ei tarvitse kovin usein aterioita ja turhaan kuluttaa kallista aikaansa. Mitähän meille vielä tarjotaan?

40-vuotias insinööri Harry McEvans kuoli 22 p. v. k. turkkilaisessa saunassa. Juuri kun palvelija oli näytämässä, mihin osaan mennä, kaatui hän kuolleen lattialle.

37-vuotias Pat Harrington löydettiin kotoaan tiedottomassa tilassa makaamassa hyytyneessä veritälkösä. Miehen ruumiissa oli yksi kuulan reikä ja useita pienempiä vam-

moja. Hänellä on vaimo ja 4 pientä lasta. H—nin vaimo jätti 3 viikkoa sitten asioerovaatimukseen, myöskin vaatien heidän 4:ää lastaan itselleen ja mieheltään vaati elatukseen apua jälkeen avioeron. Viranomaiset arvelevat olevan jotain yhteyttä H:n räkkäykkeellä ja avioerovaatimuksella. Mies ei tule jätämään eloon. V—ri oli ehtinyt juosta liika vähän volderkseen tulla edes selville senkään verran, että voisi kertoa miten kaikki on tapahtunut. Mrs. H. ei ole asunut kotonaan, vaan on ollut lastensa kanssa jossain tuttaviansa luona useita viikkoja.

70-vuotias vanhus J. Spart vangittiin liiallisen väkijoukon käyttämisen tähden. Vanhus oli niin ketterä ja voimakas, että piti olla 5 miestä hommassa ennenkuin saivat ukon koppiin.

Eräs naimenpoika löysi miehen ruumiin jätteet Bull Run puron rannalta lähellä Buttea v. k. 26 p. Miehen vaatteuksien ja lihaksien olivat metsän villieläimet syöneet, repäneet ja raadelleet. Ruumiin oikean käden kohdalla löytyi ruostunut revolveri, jonka muka pitäisi todistaa, että mies oli tehnyt itsemurhan. Miestä oli ammuttu kolme eri kertaa, päättään siitä, että sydämen lähellä oli kolme kuulan reikä.

Viime marraskuun puolivälissä katsoi täältä tuntemattomalla tavalla 28-vuotias James L. Freeman yhtiökaupan, Equityn, isännöitsijä. Huhtilin että isännöitsijän matkassa olisi myöskin pitänyt lähteä \$40,000 yhtiökaupalle kuuluvaa rahaa ja niin kauppa joutui vararikoon. Kaupassa oli aina vilkas liike. M. M. W. unionikin otti kaikki ruokatarpeet jäsensilleen viimekesäisen lakon ajan tuosta kaupasta. Noin 2 viikkoa ennen lakon loppumista kauppa teki kuperkeikan.

Nyt tuon naimenpojan löytämän ruumiin jätteet tunnettiin hatusta, jossa oli omistajansa nimikirjaimet, että se onkin James Freemanin ruumiin. Arvelaan että mies on menettänyt järkensä ensin ja sitten ampuut itsensä. Mutta missä ovat rahat ja miksi mies käveli kymmenen mailia jonnekin puron rantaan ja siellä vasta uskalsi ottaa hengen itseltään? Kummia muuten, että mies, jonka sydäntä oli kolme kuulan raappaus, oikaisi vielä kätensä ruumiinsa päälle pitkäkkeen.

Toivoisin, että jokainen työläisnainen ja mies tilaisi itselleen Toverittaren. Siinä on nykyisin selvitetty mielehinkintoisia tapahtumia osuustoiminnasta ja myöskin miten salakavalasti ja julkisesti yksityisten kauppaisten taholta on koetettu kaikilla keinolla hävittää työläisten omista-

mia osuustoimintaliikkeitä ja ikävä sanoa, ovat usein yksityisliikkeitten omistajat yrityksissään onnistuneetkin. Tämä saman Equityn kaupan häviämisenkin häiskahtaa hyvin omistajalle työläisten nenään.

Toivoisin että osuustoimintaliikkeestä ja sen tarpeellisuudesta tehtäisi selvää Toverittaren joka numerossa. Niille henkilöille, joille ei tämä lehti tule vielä, voin sanoa, että tilatkaa se heti ja pyytäkää lehteä saada vappunumerosta asti ja takaan että ette tulle dollarin kauppaanne kutumaan. Yksistään vappunumero olisi 50 sentin arvoisen.

David Setälä kuoli keuhkokuumeeseen 27 p. huhtik. Setälältä jäi vaimo ja 2 lasta.

Eino Hovi, Viipuri, Suomi. Annapas tulla lisää. Ollisi kovin hauskaa nähdä uutisia Suomesta Toverittaremme palstoilla. Kehottakaa Amerikassa olevia tuttavianne ja sukulaissianne tilaamaan teille sinne Suomesta tämän lehtemme. Minäkin olen tilannut Suomeen monta vuosikertaa tätä lehteä ja jokainen on myös saanut sen säännöllisesti, joille olen sen tilannut. Nykyaikana ei tietysti voi pulua säännöllisestä postinkulusta mitään Suomeen nähden. Toverillinen tervehdys.

Muori H—i.

TORONTO, ONT., CAN.

Toronton naiset voivat kehasta Toverittaren lukijoille että he jättivät miehet tappeluksi jälle; ei sodassa eikä missään pussitappelussa, vaan "kalakukon" ja "pirookin" välisessä tuotantokilpailussa. Miesten-iltama, joka oli Helmikuulla tuotti voittoa \$980.00, Jos Savon kukon hinta \$644.00. Nafsten iltama oli huhtik. 6 ja 7 päivänä ja puhtaan tulon piirsimme numeroilla \$1086.65. Pirookin hinta ollen \$688.00. Loistava tulos, eikö totta? Ja haalimme rakennusrahasto on pantu hyvään alkuun. Jos tätä Toverittarta tulee sinne kämpäle, mistä pojat Toronton työttöjä rahallaan avust, niin tästä saatte ottaa vaikka lentopulun kiitokseksi, sillä sellaisen me teille lähetimme avustuksestanne antaen hyväksi. Suurempaa haalia olemme kaivanneet ja pitemmän aikaa ja näin hiljakkseen taistelemalla me sen viimein saamme. Emme taistele tukkannaotan vedossa eikä sodan kiikho rinnassa; on maailmassa sotaa ja ilmankin tätä, vaan me omaa tupaa emme sodan tähden jätä.

emme sodan tähden jätä. Toimintamme onkin ollut hyviä vilkasta nykyään ja Suomessa taistelevia osatovereita ajatellessa tuntuu ikäänkuin lisääntyneen toveruushenkeä välillemme. Tosin on nykyään alkanut kuulua puheita, että syntyy jon-

Osuustoimintaliikkeen edistys Europassa sodan ajalla.

Vuonna 1915 oli kahdentoisia Europan suurimman osuus-tukkuilikekseen yhteinen liikevaihto noin \$360,000,000 ja vuonna 1914 se oli jo \$500,000,000. Sveitsin osuus-tukkuilikekseen liikevaihto kasvoi v. 1916 25 prosentilla, Ruotsin 30 prosentilla, Norjan 35 prosentilla, Hollannin 40 prosentilla ja Suomen 106 prosentilla. Kulutusosuuskuntien luku Venäjällä kasvoi sadalla prosentilla, eli 10,000:sta 20,000:teen vuodesta 1915 vuoteen 1917. Europan osuusliikkeet ovat pitäneet elintarpeitten hintoja verrattain alhaalla sodan ajalla. Kun ne ovat myyneet tavaraa mahdollisimman pienellä liikevoitolla, ovat kuluttajat kääntyneet yhä enemmän niiden puoleen. Olemme usein lukeneet sanomalehdistä miten esim. Englannissa ruokatarpeet ovat paljon halvempat kuin meillä täällä, silloinkin kun Yhdysvallat eivät vielä olleet sodassa ja olemme ihmetelleet, mikä sen aiheuttaa. Osuustoimintaliike on ilmeisesti ollut suureksi hyödyksi Europan työväestölle.

Kreikan naisista.

Kehutaan olevan maita, joissa ns. vaahatpiikat ovat verrattain harvinaisia otuksia. Sellaisia onnen maita on ihana Kreikka. Siellä pidetään vanhaksipiikiksi jäämistä suuimpansa häpeänä, mitä tytölle voi tapahtua. Tyttärensä parasta koskavat vanhemmat sentähden pitävät huolta siitä, että nämä joutuvat kihloihin jo

varhaisimmassa lapsuudessaan. Todella rakkauteen perustuvia avioliittoja solmitaan siinä maassa harvoin. Pääasiassa on vanhemmilla huoli siitä, että tulevat vävyt ovat siksi hyvässä varoissa, jotteivat heidän jo kotona pilalle hemmetellut tyttärensä joutu mitään puutetta kärsimään. Morsiamella ei pakosta tarvitse olla myötätunneita, mutta aniharvoin he silti tyhjin käsin menevät mieheltä. Sitävastoin on nuorten kreikkartarien sivistys sangen puutteellinen. Tyttöjen kasvatuksessa ei henkiselie kehitykselle anneta suurtakaan huomiota, vaan pääasiassa pidetään ulkonäköä ja ulkoista käyttäytymistä, että heillä nuorina rouvoina olisi kaikkein ne kauneuden, sulouden ja siirouden ominaisuudet, joilla seuraelämässä loistetaan. Sentähden ovatkin pukeutumiskysymykset aina kreikkalaisen rouvan tärkeimpinä elinkysymyksinä — Joshan ne tärkeänlaisia lienevät muullakin.

Vaikka kreikkalaiset naiset enimmäkseen ovat "Jumalan luomasta" erittäin sievännäköisiä, alkavat he jo aivan nuoresta käyttämään kasvojaureita ja maaleja; ovatpa miltei vielä lapsenkengissä käydessään hyvin taitavia kaikkien mahdollisten kauneusvälineitten käytössä. Kasvonsa he värjäävät ruusunpuneriviksi, ohimosuonet hienon siniksi ja vetävät jotakulta sivistystä pirtuja ihmeellisen kauniitten silmiensä alle. Jos kultakarvat ja silmäripset eivät ole tarpeeksi tummat, korjataan nekin maallipensselillä. Seuraus siitä on

että vaimot neljäkymmenvuotiaina ja näyttävät vanhoilta, kühmöneltä ja suorastaan pelottavan rumilta. Missään muualla kuin Espanjassa ei ole rumempia naisia kuin Kreikan hmyyilevän talvaan alla.

Ainoa mitä jokaisen kreikkalaisen tytön-kumminkin täytyy oppia, ovat vieraat kielek. Ennen kaikkea täytyy hänen osata puhua täysin sujuvasti ranskaa, ja sentähden pitääkin jokainen perhe, jolla siihen suinkin on varoja, tyttärillään ranskalaisen opettajattaren. Taidemaalasta ja musiikkia katsotaan ihan turhanpääväliseksi; sitävastoin täytyy jokaisen tytön osata ehdottoman sirosta tanssia ja käyttäytyä moitteettoman sulavasti. Muita taloustoimia ei kreikkalainen rouva oppetelle kuin turkkilaisen kahvin keiton sekä "ruusuhiillon" ja muutamain muiden suosittujen makeisten laiton.

Työmiehen numerossa 102 on Toverittaren vappunumerosta lainattu kirjotus: "Osuustoiminnasta", vaan sanotaan sen alla: "Toverista". Onko tullut erehdys, vai eikö haluta tunnustaa, että kirjotus on lainattu Toverittaresta?

Mieluinen palkio.

Saksalainen isoitti pikkui Fritzille: Jos olet kiltti ja luet rukouksesi niin voit ehkä huomenna päästä irvistelemään amerikalaisille sotavangeille.